

فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، سال اول، شماره اول، بهار ۹۴، صفحات ۱-۲۸

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۴/۰۶/۳۱

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۲/۱۱

بررسی احساس امنیت در فضای عمومی با تأکید بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز

حسین افراسیابی^۱

انسیه براتی مقدم^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل مرتبط با احساس امنیت در حوزه عمومی با تأکید بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز است. تحقیق حاضر با رویکردی کمی، با روش پیمایش و استفاده از پرسش‌نامه اجرا شد. نمونه تحقیق شامل ۳۸۴ نفر از جوانان شهر یزد است که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب گردیده است. احساس امنیت جوانان بالاتر از حد متوسط بوده و بیشتر جوانان سبک زندگی مخاطره‌آمیز پایینی دارند. آزمون فرضیه‌ها نشان داد احساس امنیت علاوه بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز، با متغیرهای سن، جنسیت، سطح تحصیلات، دینداری و سرمایه اجتماعی دارای رابطه معنادار است. بر اساس نتایج رگرسیون متغیرهای سبک زندگی مخاطره‌آمیز، سرمایه اجتماعی و تحصیلات بیشترین سهم را در تبیین احساس امنیت در فضای عمومی دارند. با توجه به رابطه مستقیم سبک زندگی مخاطره‌آمیز و احساس امنیت، نحوه برنامه‌ریزی برای نظارت بر فضای عمومی نیازمند توجه بیشتری است. چنانچه مکانیسم‌های غیررسمی نظارت اجتماعی در فضاهای عمومی تقویت شود، افرادی که رفتارهای مخاطره‌آمیزتری دارند، کمتر در چنین عرصه‌هایی احساس امنیت خواهند کرد.

کلیدواژه‌ها: احساس امنیت، سبک زندگی مخاطره‌آمیز، حوزه عمومی، سرمایه اجتماعی، جوانان.

hafraziabi@yazd.ac.ir

baratimoghadam200@gmail.com

۱ - استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه یزد (نویسنده مسئول)

۲ - کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه یزد

مقدمه

احساس امنیت، به عنوان بعد ذهنی امنیت اجتماعی، یا همان ادراک و برداشت کنش‌گران از اطمینان‌پذیری و زمینه زندگی، یکی از دغدغه‌های اساسی انسان است. امنیت برآیند مجموعه‌ای از تعاملات بین اجزای مختلف نظام اجتماعی است. احساس امنیت در سطح فردی و اجتماعی دارای پیامدهای مهمی است. امنیت از نیازهای اساسی انسان است که نقش مهمی در ارتقای کیفیت زندگی دارد. دغدغه همیشه انسان جهت دستیابی به امنیت در مقوله‌ای جدید تحت عنوان احساس امنیت اجتماعی ظهور یافت (نبوی، ۱۳۸۹: ۷۴). ما امروزه در دنیای لگام‌گسیخته زندگی می‌کنیم؛ دنیایی که وجه شاخص آن مخاطره‌ها و عدم قطعیت‌های نوین است (گیدنز، ۱۳۸۶: ۹۸۱). در دنیایی که همه چیز آن، از سبک‌های زندگی تا هویت و کالا، شامل امر تکثر و انتخاب شده، احساس امنیت بیش از پیش به کانون توجه محققان تبدیل شده است.

کنش‌گران مختلف با توجه به تنوع محیط و زمینه اجتماعی تلقی متفاوتی از امنیت دارند. احساس امنیت با توجه به نظام اقتصادی، نظام سلامت و تجربه‌های فردی متغیر است و دلهره ناشی از احساس ناامنی بیشتر از ناامنی واقعی و عینی است (لیندسترام^۱، ۲۰۰۸: ۱۵). بنابراین امنیت اجتماعی به بعد فیزیکی و مادی محدود نمی‌شود، بلکه به معنای احساس آرامش و اطمینان خاطر و فقدان اضطراب و ترس از زندگی در فضاهای اجتماعی مختلف اعم از فضای خصوصی و عمومی است.

1. Lindstrom.

از دیدگاه برخی از متفکران، امنیت اجتماعی معطوف به حفظ و نوع روش زندگی است (گیدنز، ۱۳۷۸: ۱۲۰). یکی از عوامل موثر بر احساس امنیت، سبک زندگی است. سبک زندگی روشی است که فرد در طول زندگی انتخاب می‌کند و ترکیبی از الگوهای رفتاری و عادات فردی در سراسر زندگی (فعالیت بدنی، رفتار ترافیکی، تغذیه و ...) است که در پی فرایند اجتماعی شدن به وجود آمده است (استاجی، ۱۳۸۵؛ گیدنز، ۱۳۷۸). سبک زندگی در خلاء شکل نمی‌گیرد بلکه متأثر از فرهنگ، نژاد، مذهب، وضعیت اقتصادی و اجتماعی، اعتقادات و باورها است.

سبک زندگی سالم، مجموعه‌ای از انتخاب‌هایی است که فرد بر اساس موقعیت اجتماعی خود برمی‌گزیند و این انتخاب‌ها برآمده از موقعیت ساختاری و فردی هستند. در حقیقت فرصت‌های زندگی یک شخص به وسیله موقعیت اجتماعی و گروه‌های منزلتی ویژه تعیین می‌شود. از سوی دیگر سبک زندگی دارای ابعاد و انواع مختلفی است. این تنوع در ابعاد و انواع در جوامع جدید که کنش‌گران در گروه‌ها و زمینه‌های مختلف فعالیت دارند، بیش از پیش محسوس است.

از دیدگاه کاکرهام^۱ سبک زندگی دو بعد مثبت و منفی یا به عبارت دیگر سالم یا مخاطره‌آمیز دارد. سبک زندگی سالم^۲ شامل انتخاب‌های بدون مخاطره در غذا، لباس، ظاهر، اتومبیل، مراعات بهداشت فردی، بستن کمربند ایمنی، مسواک زدن و ... است. سبک زندگی مخاطره‌آمیز به الگوی زندگی‌ای گفته می‌شود که هر فردی با توجه به ارزش‌ها و ترجیحات شخصی خود برمی‌گزیند اما دارای پیامدهای منفی برای خود

1. Cockerham.
2. Healthy lifestyle.

فرد و دیگران است. چنان چه این رفتارها دربرگیرنده تفریحات خطرناک مثل کشیدن سیگار و قلیان، شرکت در شرط‌بندی‌ها، استفاده از جراحی‌های زیبایی خطرناک و غیر ضروری، لباس‌های نابهنجار و ... باشد، سبک زندگی مخاطره‌آمیز^۱ نامیده می‌شود.

سبک زندگی در قالب نمایش زندگی روزمره ظاهر می‌شود. به عبارت دیگر کنش‌گران اجتماعی در جریان نمایش خود در تعامل با دیگران در فضاهای خصوصی مانند خانواده و دوستان، و فضاهای عمومی چون کوچه و خیابان، سبک زندگی خود را به نمایش می‌گذارند. فضای عمومی^۲ صحنه نمایش روزمره مردم است و در تقابل با فضای زندگی خصوصی تعریف می‌شود. اهمیت فضای عمومی به دلیل نقشی است که در توسعه اجتماعی بازی می‌کند. به عبارت دیگر چنان چه دسترسی برابر به عرصه عمومی برای همه افراد جامعه فراهم باشد، تهدید، تمایز و جدایی اجتماعی کاهش پیدا می‌کند و تنوع فرهنگی شکل یافته، می‌تواند فضای عمومی را تبدیل به مکانی کند که افراد و گروه‌های مختلف، بتوانند در اجرای قوانین مشارکت کنند (مدیری، ۱۳۸۵: ۱۲).

اگر افراد جامعه به اندازه کافی در فضاهای عمومی احساس امنیت نداشته باشند و مکان‌هایی مانند پارک‌ها، ترمینال، پیاده‌روها را جای امنی تلقی نکنند، کمتر در مجامع عمومی ظاهر شده و این امر موجب انزوا و مختل شدن زندگی روزمره آنان می‌گردد. از سوی دیگر فضای مشارکت سیال و طبیعی در زندگی اجتماعی فراهم نمی‌شود. پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه دو متغیر احساس امنیت و سبک زندگی

1. Risky lifestyle.

2. Public Sphere.

مخاطره‌آمیز طراحی شده است. به دنبال آن است تا دریابد میزان احساس امنیت در فضای عمومی تا چه حد بوده و نقش سبک زندگی مخاطره‌آمیز در این زمینه تا چه اندازه است. برای دستیابی به این هدف علاوه بر سبک زندگی، متغیرهای دیگر که در نظریه‌ها و تحقیقات مورد تأکید قرار گرفته نیز بررسی شد تا رابطه سبک زندگی مخاطره‌آمیز با احساس امنیت در فضای عمومی به شکل دقیق‌تری بررسی شود.

پیشینه نظری و تجربی

در دهه‌های اخیر، هم در مورد احساس امنیت و هم سبک زندگی مطالعات گوناگونی صورت گرفته و نظریه‌های متعددی نیز مطرح شده است. البته بخش عمده این مطالعات هر یک از این دو متغیر را به شکل جداگانه مورد بررسی قرار داده است. در بخش حاضر، برخی از تحقیقات و نظریه‌های مطرح شده در ارتباط با متغیرهای تحقیق حاضر بررسی می‌گردد.

احساس امنیت با طرح مسائلی چون جامعه خطرپذیر، امنیت وجودی و امنیت ذهنی و رفاه اجتماعی، بعد از دهه ۱۹۶۰ میلادی وارد مطالعات تجربی شده و پژوهش‌های متعددی به بررسی و سنجش احساس امنیت پرداخته‌اند. در این دوره ادبیات نظری احساس امنیت فراتر از ادبیات نظری خود امنیت، توسعه پیدا کرد (بیات، ۱۳۸۸: ۹). جهانگیری (۱۳۹۲) در پیمایشی در شهر شیراز به بررسی عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان پرداخت. نتایج این تحقیق نشان داد که وضعیت تأهل، رضایت از وضعیت ظاهری، حمایت خانواده، چگونگی برخورد با دیگران و تعهد مذهبی از عوامل مؤثر بر احساس امنیت در میان زنان است. همچنین تعهد مذهبی رابطه مثبت و معناداری با

احساس امنیت دارد. احمدی و کلدی (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان «احساس امنیت اجتماعی زنان و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر سنج» دریافتند که رابطه معناداری بین احساس امنیت اجتماعی، حمایت اجتماعی و محل سکونت وجود دارد.

بهیان (۱۳۹۲) نیز در پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر کرمان» به این نتیجه دست یافت که بین فضای فیزیکی شهر، فضای اجتماعی شهر، مشاهده تلویزیون داخلی، گوش کردن به رادیوی داخلی، استفاده از اینترنت، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، سن، و جنس با میزان احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد. احمدی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه احساس بی‌نظمی و احساس ناامنی» نشان داد که احساس بی‌نظمی با احساس ناامنی رابطه مستقیم دارد. صفاری‌نیا (۱۳۹۰) در تحقیقی با بررسی رفتارهای مخاطره‌آمیز در نوجوانان دریافت که رفتار مخاطره‌جویانه با منبع کنترل بیرونی رابطه مثبت و معنی‌دار دارد.

همچنین بوستانی (۱۳۹۰) در تحقیقی در زمینه سرمایه اجتماعی و رفتار پرخطر، با استفاده از روش پیمایشی نشان داد که هر چه شبکه روابط فرد در مدرسه با معلمان و در خانواده با اعضای خانواده و همچنین در میان خانواده و مدرسه بیشتر باشد، رفتارهای پرخطر شکل نزولی به خود می‌گیرد. شارع‌پور (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان «تحلیل جنسیتی تصادف با تأکید بر مفهوم سبک زندگی سالم» با روش پیمایشی به این نتیجه رسید که زنان در مقایسه با مردان از سبک زندگی سالم‌تری برخوردارند.

اسونسون^۱ و همکاران (۲۰۱۳) نیز در پژوهشی در زمینه تعاملات بین فردی و سبک زندگی مخاطره‌آمیز در بین جوانان به این نتیجه رسید که گرایش به سبک زندگی مخاطره‌آمیز به تمایل و یا مقاومت خود فرد در برابر آن بستگی دارد. اندرولیداکیس^۲ و کاندوس^۳ (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی احساس امنیت در بین استفاده‌کنندگان از موبایل نشان دادند که احساس امنیت بر حسب سن، جنس و رشته تحصیلی متفاوت است. همچنین بارون^۴ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی دریافتند که شرایط اجتماعی و اقتصادی بر میزان خودکنترلی و رفتارهای پرخطر تأثیر دارد؛ رفتارهای آموخته شده نیز برای تجاوز، خشونت و سایر رفتارهای انحرافی، نتیجه ضعف خودکنترلی در افراد است. نتایج تحقیق کوپر^۵ و همکاران (۲۰۰۸) هم نشان داد افرادی که تمایل به رفتارهای جنسی مخاطره‌آمیز دارند، هنگام رانندگی نیز از کمربند ایمنی استفاده نمی‌کنند و میزان مصرف مشروبات الکلی در میان آنها بالا است. بنابراین فردی که در زمینه‌ای یک رفتار مخاطره‌آمیز دارد، در زمینه‌های دیگر نیز آمادگی این گونه رفتار را از خود نشان می‌دهد.

یافته‌های پژوهش بینا^۶ و گرازیانو^۷ (۲۰۰۶) در زمینه رانندگی مخاطره‌آمیز و سبک زندگی در دوران نوجوانی نشان داد که تفاوت معناداری از لحاظ سبک زندگی مخاطره‌آمیز بین دختران و پسران وجود دارد. پسران مشارکت بالاتری در رفتارهای

1. Svensson.
2. Androulidaskis.
3. Kandus.
4. Baron.
5. Cooper.
6. Bina.
7. Graziano.

ضد اجتماعی و مخاطره‌آمیز نظیر مصرف تنباکو، مصرف الکل و گذراندن اوقات فراغت غیر سازمان یافته با دوستان دارند. همچنین بسیاری از دخترانی که درگیر رانندگی پرخطر بودند در سایر فعالیت‌های مخاطره‌آمیز نیز مشارکت داشته‌اند. ویلسون (۲۰۰۵) در تحقیق خود نشان داد که ترس و احساس ناامنی در طی زمان تأثیرات منفی بر کیفیت زندگی دارد و منجر به مراقبت و محافظت غیرضروری مردم از خودشان گشته و آنها را از فعالیت‌های اجتماعی بازداشته و سطح بی‌اعتمادی به دیگران را افزایش می‌دهد.

تحقیقات پیشین اغلب به بررسی جداگانه متغیرهای سبک زندگی و احساس امنیت پرداخته‌اند. اما مطالعه حاضر، ارتباط این دو متغیر را در فضاهای عمومی مورد بررسی قرار داده است. اهمیت مفهوم احساس امنیت اجتماعی در جامعه‌شناسی بیش از هر چیزی به این مطلب وابسته است که جامعه دغدغه اصلی جامعه‌شناسان است و شکل‌گیری، استمرار و توسعه جامعه بدون سطحی از احساس امنیت در کنش‌گران اجتماعی امکان ندارد. در مورد عوامل مؤثر بر احساس امنیت جامعه‌شناسان مختلف با توجه به تعلقات نظری خود، به متغیرهای گوناگونی توجه کرده‌اند. برخی بر عوامل محیطی و ساختاری، برخی دیگر بر فرایندها و متغیرهای تعاملی و برخی نیز بر ویژگی‌های کنش‌گران تأکید دارند. البته جامعه‌شناسان عمدتاً عوامل ساختاری و تعاملی را در این زمینه مهم می‌شمارند.

پارسونز^۱ یکی از نظریه پردازانی است که معتقد است احساس امنیت ناشی از تجربه‌های عینی و اکتسابی افراد از شرایط و اوضاع پیرامونی است که افراد به

1. Parsons

صورت‌های گوناگون آن را تجربه می‌کنند و با توجه به تفاوت شرایط اجتماعی افراد، برداشت‌های آنها نیز متفاوت است (دلاور، ۱۳۸۴: ۵). از نظر گیدنز امنیت را می‌توان موقعیتی خواند که در آن با خطرها مقابله شود و یا میزان خطر در کمترین حد باشد. تجربه امنیت به تعادل اعتماد و مخاطره بستگی دارد. امنیت چه به معنای بالفعل و چه به معنای تجربی آن در ارتباط با مجموعه‌ای از انسان‌ها قابل تعریف است (گیدنز، ۱۳۷۷: ۴۴). در تحلیل گیدنز، امنیت وجودی یکی از اشکال مهم احساس امنیت است. امنیت وجودی به اطمینانی اشاره دارد که اشخاص نسبت به تداوم هویت خود و دوام محیط‌های اجتماعی و مادی کنش دارند.

بوردیو^۱ معتقد است انسان در زندگی اجتماعی خود همواره به دنبال تأیید اجتماعی و کسب هویت در میان دیگران است. این خواسته و گرایش تنها در جامعه امکان می‌یابد. از نظر وی مبنای رفتار نیز عطش فرد برای کسب ارزش و منزلت است. تنها جامعه است که می‌تواند این عطش را سیراب کند. وی اصل مهم را در این زمینه، احساس قطعیت و امنیت می‌داند (بوردیو، ۱۳۸۰: ۲۸۰). از نظر بوردیو یکی از عواملی که می‌تواند در احساس امنیت افراد تأثیرگذار باشد، سرمایه اجتماعی است. سرمایه اجتماعی بر تعهدات و ارتباطات اجتماعی مبتنی است. نقش سرمایه اجتماعی در امنیت اجتماعی، از طریق زمینه‌سازی مشارکت مثبت و فعال فرد در زندگی اجتماعی تبلور می‌یابد (تقی‌لو، ۱۳۸۵: ۲۴۹).

متغیر اصلی در ارتباط با احساس امنیت در تحقیق حاضر سبک زندگی مخاطره-آمیز است. ویر از نخستین جامعه‌شناسانی است که در خصوص سبک زندگی سخن

1 - Bourdieu.

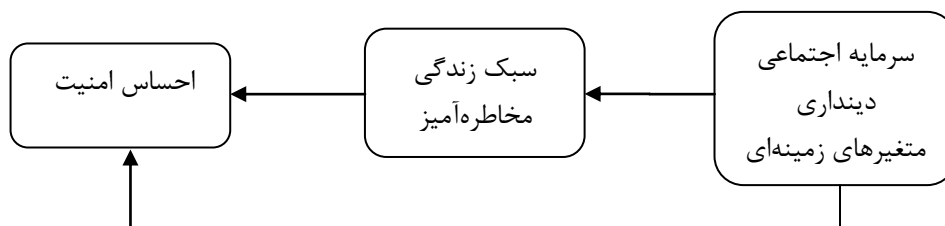
گفته است. از نظر وبر سبک زندگی بر شباهت‌های الگوهای مصرف بنا شده است. مصرف فرآیندی است شامل کردارهای اجتماعی و فرهنگی متفاوت که بیان‌کننده تفاوت‌های میان گروه‌های اجتماعی است و تنها ناشی از عوامل اقتصادی نیست (فاضلی، ۱۳۸۲: ۲۸). به نظر بوردیو، شرایط عینی زندگی و موقعیت فرد در ساختار اجتماعی به تولید منش^۱ خاصی منجر می‌شود. منش مولد دو دسته نظام است: نظامی برای طبقه‌بندی اعمال و نظامی برای ادراکات و شناخت‌ها (قریحه‌ها). نتیجه نهایی تعامل این دو نظام، سبک زندگی است. سبک زندگی همان اعمالی است که به شیوه‌ای خاص طبقه‌بندی شده و حاصل ادراکات خاصی هستند (Abel, 1997: 121). سبک زندگی تجسم یافته ترجیحات افراد است که به صورت عمل درآمده و قابل مشاهده هستند (باکاک، ۱۳۸۱: ۹).

گیدنز معتقد است سبک زندگی‌ای که افراد برای خود برمی‌گزینند نه فقط نیازهای جاری آنها را برآورده می‌کند، بلکه روایت خاصی از هویت شخصی را در برابر دیگران مجسم می‌سازد. گیدنز سبک زندگی را مفهومی شناور بین هویت فردی و فرصت‌های فرد می‌داند (گیدنز، ۱۳۷۸: ۱۲۰). بر این اساس می‌توان گفت که سبک زندگی مخاطره‌آمیز هم محصول هویت فرد و هم نتیجه فرصت‌هایی است که فرد در زندگی با آنها روبه‌رو می‌شود و آنها را در زندگی روزمره خود تجربه می‌کند.

سبک زندگی پیامدهای مختلفی در زندگی اجتماعی دارد. از جمله این پیامدها، تعاملات فضای عمومی و احساس امنیت در چنین فضایی است. با توجه به این که افراد غالباً سبک زندگی خود را به نمایش می‌گذارند و در صحنه اجتماعی ظاهر

1. Habitus.

می‌شوند، این متغیر می‌تواند در احساس امنیت مؤثر باشد. در هر جامعه‌ای با توجه به هنجارها و عرف جامعه دو نوع سبک زندگی وجود دارد: یکی سبک زندگی بهنجار، که موافق و مطابق با هنجارهای جامعه است و دیگری سبک زندگی مخاطره‌آمیز که با تخطی و کج‌روی از هنجارها و عرف جامعه تعریف می‌شود. سبک زندگی مخاطره‌آمیز مجموعه‌ای از انتخاب‌های افراد (شامل؛ مصرف سیگار و الکل، استفاده از مواد مخدر، بی‌بندوباری در روابط جنسی و ...) است که متناسب با موقعیت‌های زندگی آنان شکل می‌گیرد. این انتخاب‌ها بر زندگی اجتماعی افراد و احساس امنیتی که تجربه می‌کنند تأثیر گذار است.



نمودار ۱- مدل تحلیلی تحقیق

بر اساس مدل تحلیلی تحقیق، فرضیه‌های تحقیق به شکل زیر قابل طرح هستند:

۱. میانگین احساس امنیت بر حسب جنسیت تفاوت معناداری دارد.
۲. میانگین احساس امنیت به تفکیک منطقه سکونت تفاوت معناداری دارد.
۳. بین سن و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۴. بین تعداد سال‌های تحصیل و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۵. بین سبک زندگی مخاطره‌آمیز و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.

۶. بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.

۷. بین دینداری و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر با رویکردی کمی و با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل جوانان ساکن شهر یزد در سال ۱۳۹۳ بوده که بر اساس سال‌نامه آماری سرشماری سال ۱۳۹۰ برابر با ۳۳۷۴۷۵ نفر است. با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر گرفتن خطای ۰/۰۵ و واریانس ۰/۵ تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه تعیین شد. نمونه‌گیری با روش تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای و انتخاب از مناطق مختلف شهر یزد (مناطق سه گانه شهری) صورت گرفت. به این منظور، در هر منطقه شهرداری، ۵ بلوک و درون هر بلوک به تعداد نمونه در نظر گرفته شده، پرسش‌نامه تکمیل گردید. بر این اساس، برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شد. سنجش احساس امنیت و سبک زندگی مخاطره‌آمیز به کمک مقیاس محقق ساخته صورت گرفت و برای سنجش دینداری و سرمایه اجتماعی از پرسش‌نامه استاندارد استفاده شد. پایایی مقیاس‌ها با روش آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفت که این ضریب برای مقیاس احساس امنیت در حدود ۰/۸۵، سبک زندگی مخاطره‌آمیز (۰/۸۹)، دینداری (۰/۸۴)، سرمایه اجتماعی در حدود (۰/۸۹) به دست آمد. روایی ابزار تحقیق نیز از نوع روایی محتوایی است بدین معنی که در تهیه پرسشنامه نهایی نظرات اساتید و کارشناسان نیز در مورد گویه‌ها حتی المقدور در نظر گرفته شده است.

تعریف مفاهیم

احساس امنیت در فضای عمومی: احساس امنیت به معنای فقدان هراس از به مخاطره افتادن ویژگی‌های اساسی و ارزش‌ها و عدم ترس از تهدید حقوق و آزادی‌ها است (افشار، ۱۳۸۵: ۶۱). احساس امنیت در فضای عمومی به معنای عدم هراس و نگرانی از هرگونه تهدید در فضاهای عمومی مانند کوچه، خیابان، ترمینال و پارک‌ها است. این متغیر در سطح فاصله‌ای و به شکل ترکیبی از گویه‌هایی در قالب طیف لیکرت مورد سنجش قرار گرفته است. این مقیاس شامل ۱۵ گویه بوده که با پنج گزینه خیلی زیاد تا خیلی کم مشخص شده‌اند.

جدول ۱: گویه‌های احساس امنیت در فضای عمومی

ردیف	در هریک از شرایط زیر تا چه میزان احساس امنیت می‌کنید؟
۱	قدم زدن به تنهایی در مسیرهای خلوت
۲	تردد با ماشین‌های مسافرکش در شب
۳	سوار شدن تاکسی در شب و به تنهایی
۴	کمک به سرنشین ماشین‌هایی که در شب و در خیابان خلوت خراب شده است.
۵	عبور به تنهایی از زیرگذرها و پل‌های عابر
۶	نشستن به تنهایی در ایستگاه‌های خلوت اتوبوس
۷	رفتن تنهایی به پارک
۸	رفتن تنهایی به سینما
۹	پیاده‌روی در خیابان‌ها و پیاده‌روها
۱۰	رفتن به مراکز خرید و پاساژها به تنهایی
۱۱	حضور در ترمینال، ایستگاه راه‌آهن یا فرودگاه
۱۲	چه قدر در فضاهای عمومی، ممکن است کسی به شما توهین کند؟
۱۳	چه قدر ممکن است فردی در فضاهای عمومی آبروی شما را بریزد؟
۱۴	چه قدر ممکن است کسی در فضاهای عمومی به خودتان یا نوامیستان تعرض کند؟
۱۵	چه قدر ممکن است در فضایی عمومی به شما بی‌احترامی کنند؟

سبک زندگی مخاطره‌آمیز: مخاطره‌جویی به معنای تمایل به انجام رفتارهایی است که تهدیدآمیز است یا به سلامت شخص آسیب می‌زند (Krcmar, 2000: 196). سبک زندگی مخاطره‌آمیز که در واقع پیامد رفتاری و اجتماعی مخاطره‌جویی است، به الگویی از زندگی اجتماعی گفته می‌شود که دارای پیامدهای منفی برای خود فرد و دیگران در اجتماع است. این متغیر در دو بعد مدیریت بدن مخاطره‌آمیز و اوقات فراغت مخاطره‌آمیز تعریف شده و به کمک ۱۲ گویه مورد اندازه‌گیری قرار گرفته است.

جدول ۲: گویه‌های سبک زندگی مخاطره‌آمیز

ردیف	با هر یک از گویه‌های زیر تا چه حد موافقت می‌کنید؟
۱	در جمع‌های دوستانه سیگار می‌کشم.
۲	یکی از تفریحات من، کشیدن قلیان با دوستانم است.
۳	در شرط‌بندی‌ها شرکت می‌کنم.
۴	برای بیرون از منزل لباس‌های مد روز می‌پوشم.
۵	بیرون از منزل لباس‌هایی با رنگ شاد می‌پوشم.
۶	سریال‌های ماهواره‌ای را دنبال می‌کنم.
۷	اگر پیش بیاید فیلم‌های مبتذل تماشا می‌کنم.
۸	اگر در مهمانی الکل به من تعارف شود بدم نمی‌آید که امتحان کنم.
۹	مصرف مواد مخدر به صورت تفریحی اعتیادآور نیست.
۱۰	این روزها کشیدن تریاک و حشیش دیگر عیب نیست.
۱۱	به نظر من وقتی دو نفر از نظر احساسی به هم نزدیک شدند، رابطه جنسی ایرادی ندارد.
۱۲	برای شناخت جنس مخالف، لازم است دوست دختر یا دوست پسر داشته باشیم.

دینداری: دینداری به شکل پایبندی به باورها و اعمال دینی اسلام تعریف شده است. به عبارت دیگر به معنای پذیرش عقاید و احکام دینی است به گونه‌ای که شخص دیندار خود را ملزم به تبعیت و رعایت از این مجموعه بداند (حشمت یغمایی، ۱۳۸۰: ۱۹۰). در سطح عملیاتی دینداری بر اساس مقیاس گلاک و استارک در ابعاد اعتقادی، مناسکی، پیامدی، عاطفی و فکری مورد سنجش قرار گرفت.

سرمایه اجتماعی: سرمایه اجتماعی به معنای مجموعه‌ای از اعتماد، هنجارها و شبکه‌های همکاری است که می‌تواند کارآمدی جامعه را از طریق تسهیل کنش‌های هماهنگ افزایش دهند (هابز، ۱۳۸۷: ۱۹). شبکه‌های روابط اجتماعی که با هنجارهای اعتماد و روابط مشخص شده و به منافع متقابل منجر می‌شود (استون و هیوز، ۱۳۸۷: ۲۷۶). در تحقیق حاضر، سرمایه اجتماعی در سه بعد اعتماد اجتماعی، هنجارها و مشارکت اجتماعی به کمک گویه‌هایی در قالب طیف لیکرت اندازه‌گیری شده است.

یافته‌ها

تحلیل داده‌ها حاکی از این است که میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۱/۳۸ سال است و ۱۹۸ نفر (۵۱/۶ درصد) را زنان و ۱۸۶ نفر (۴۸/۴ درصد) را مردان تشکیل می‌دهند. پاسخ‌گویان از مقاطع تحصیلی مختلف بودند که بیشترین تعداد پاسخ‌گویان (۴۰/۴ درصد) مدرک کارشناسی و کمترین تعداد آنها (۱/۳ درصد) مدرک کاردانی داشتند.

جدول ۳ توزیع فراوانی پاسخ‌گویان را بر حسب میزان احساس امنیت نشان می‌دهد.

احساس امنیت اکثریت جوانان ۲۱۳ نفر (۵۵/۵ درصد) در حد متوسط و ۱۲۶ نفر (۳۲/۸ درصد) به میزان پایین است و ۴۵ نفر (۱۱/۷ درصد) دارای احساس امنیت بالایی هستند. میانگین احساس امنیت نیز در مقایسه با میانگین اسمی مقیاس (حد وسط طیف)، بالاتر از حد متوسط است.

جدول ۳: توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب میزان احساس امنیت در فضای عمومی

احساس امنیت	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف معیار
پایین	۱۲۶	۳۲/۸		
متوسط	۲۱۳	۵۵/۵	۴۵/۴۲	۹/۴۲
بالا	۴۵	۱۱/۷		
کل	۳۸۴	۱۰۰		

همان‌طور که در جدول ۴ ثبت شده است، ۷۸/۴ درصد پاسخ‌گویان سبک زندگی مخاطره‌آمیز پایین، ۱۹/۸ درصد متوسط و تنها ۱/۸ درصد آنها سبک زندگی مخاطره‌آمیز - آمیز بالایی را گزارش کرده‌اند. همچنین میانگین سبک زندگی مخاطره‌آمیز در بین پاسخ‌گویان ۲۲/۶۸ است که از میانگین اسمی مقیاس (حد وسط طیف) پایین‌تر است.

جدول ۴: توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب سبک زندگی مخاطره‌آمیز

سبک زندگی مخاطره‌آمیز	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف معیار
پایین	۳۰۱	۷۸/۴		
متوسط	۷۶	۱۹/۸	۲۲/۶۸	۸/۳۶
بالا	۷	۱/۸		
کل	۳۸۴	۱۰۰		

فرضیه اول: بین میزان احساس امنیت مردان و زنان تفاوت معناداری وجود دارد. برای آزمون این فرضیه از آزمون t مستقل (جدول ۵) استفاده شد. سطح معناداری آزمون نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از لحاظ احساس امنیت تفاوت معناداری وجود دارد و این فرضیه تأیید شده است. به عبارت دیگر، مردان در فضای عمومی بیشتر از زنان احساس امنیت می‌کنند.

جدول ۵: میانگین احساس امنیت بر حسب جنسیت

جنس	میانگین	t	سطح معناداری
زن	۴۱/۴	۹/۵۳	۰/۰۰۰
مرد	۴۹/۶		

فرضیه دوم: میانگین احساس امنیت به تفکیک منطقه سکونت به شکل معناداری متفاوت است.

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، این فرضیه مورد تأیید قرار نگرفته است و بین محل سکونت افراد و احساس امنیت آنان رابطه‌ای وجود ندارد.

جدول ۶: نتایج آزمون تحلیل واریانس احساس امنیت بر حسب محل سکونت

سطح معناداری	F	میانگین مربعات		محل سکونت	
		بین گروهی	درون گروهی	میانگین	فراوانی
۰/۷۶۵	۰/۲۸۰	۴۹/۸۸۱	۳۳۹۷/۰۷۷	۴۶/۲۵	۵۲
				۴۵/۲۵	۳۰۷
				۴۵/۸۸	۲۵
					مرفه نشین
					متوسط
					فقیر نشین

فرضیه سوم: بین سن و احساس امنیت ارتباط معناداری وجود دارد.

چنان که در جدول ۷ آمده است، بین سن و احساس امنیت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. طوری که افراد مسن‌تر احساس امنیت بیشتری را در فضاهای عمومی گزارش کرده‌اند.

فرضیه چهارم: بین میزان تحصیلات و احساس امنیت ارتباط معناداری وجود دارد.

بر اساس نتایج آزمون همبستگی پیرسون (جدول ۷) رابطه معناداری بین میزان تحصیلات افراد و احساس امنیت وجود دارد. افرادی که تحصیلات بالاتری دارند، احساس امنیت بیشتری را در فضاهای عمومی اعلام کرده‌اند.

فرضیه پنجم: بین سبک زندگی مخاطره‌آمیز و احساس امنیت ارتباط معناداری وجود دارد.

بر اساس آزمون همبستگی (جدول ۷) بین سبک زندگی مخاطره‌آمیز و احساس امنیت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. تأیید این فرضیه حاکی از این است که افرادی که سبک زندگی مخاطره‌آمیزتری دارند، در فضاهای عمومی احساس امنیت بیشتری دارند. بر این اساس می‌توان گفت فرضیه اصلی این پژوهش تأیید شده است.

فرضیه ششم: بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت ارتباط معناداری وجود دارد.

سرمایه اجتماعی در سه بعد اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و هنجار اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. همان‌طور که مشاهده می‌شود (جدول ۷)، سرمایه اجتماعی با میزان همبستگی ۰/۱۲۴ رابطه مثبت و معناداری با احساس امنیت دارد.

فرضیه هفتم: بین دینداری و احساس امنیت ارتباط وجود دارد.

با توجه به نتایج آزمون همبستگی (جدول ۷) این فرضیه تأیید شده است و بین میزان دینداری و احساس امنیت رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به این معنا که افرادی که پایبندی بیشتری به باورها و رفتارهای دینی دارند، در فضاهای عمومی احساس امنیت کمتری را گزارش کرده‌اند.

جدول ۷: ماتریس همبستگی متغیرهای فاصله‌ای و احساس امنیت

سن	تحصیلات	دینداری	سرمایه اجتماعی	سبک زندگی مخاطره‌آمیز
	۰/۲۴**			
	۰/۲۳۵**	-۰/۲۶۵**		
	۰/۰۴۸	۰/۰۰۵	۰/۳۵۲**	
	۰/۱۲۹*	۰/۱۲۲*	-۰/۵۱۲**	-۰/۱۶۹**
	۰/۱۱۶*	۰/۱۴۱**	-۰/۱۲۸*	۰/۱۲۴*
				۰/۲۶۳**

** رابطه در سطح ۹۹ درصد معنادار است. * رابطه در سطح ۹۵ درصد معنادار است.

به منظور دست‌یابی به ترکیب بهینه عوامل مرتبط با احساس امنیت، از تحلیل رگرسیون چندمتغیره به روش گام به گام استفاده شد. قبل از ورود متغیرها به رگرسیون وضعیت توزیع از نظر نرمال بودن و همچنین هم‌پوشانی متغیرها به عنوان دو پیش‌فرض آزمون رگرسیون مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۶ خلاصه اطلاعات حاصل از آزمون رگرسیون را نشان می‌دهد.

جدول ۸: خلاصه مدل رگرسیون احساس امنیت

S. E	Adjusted R Square	R Square	R
۸/۱۹۵	۰/۲۴۴	۰/۲۵	۰/۵۰۲

بنابر یافته‌ها، چهار متغیر شامل متغیرهای جنسیت (این متغیر ابتدا به صورت تصنعی^۱ تعریف و سپس وارد آزمون رگرسیون شد) تحصیلات، سرمایه اجتماعی و سبک زندگی مخاطره آمیز در معادله باقی ماندند. متغیر جنس با ضریب بتای ۰/۴۱۷- مهمترین متغیر در بین متغیرهای باقیمانده در مدل رگرسیونی از نظر تاثیرگذاری بر متغیر وابسته تحقیق بوده است. بعد از آن، سرمایه اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۶۹، متغیر تحصیلات با ضریب بتای ۰/۱۴۸ و بعد از آن متغیر سبک زندگی با ضریب بتای ۰/۱۰۱ در در مرتبه های بعدی قرار گرفته اند. این چهار متغیر در مجموع ۲۵ درصد تغییرات احساس امنیت در فضای عمومی را تبیین کردند.

جدول ۹: متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون احساس امنیت

Sig	T	ضرایب استاندارد نشده		متغیر
		Beta	S.E	
۰/۰۰۰	۱۱/۸۰۵	-	۳/۵۲۲	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	-۸/۴۷۹	-۰/۴۱۷	۰/۹۲۵	جنس
۰/۰۰۱	۳/۲۸۲	۰/۱۴۸	۰/۳۵۷	تحصیلات
۰/۰۰۰	۳/۷۵۱	۰/۱۶۹	۰/۰۳۵	سرمایه اجتماعی
۰/۰۴۴	۲/۰۲۰	۰/۱۰۱	۰/۰۵۶	سبک زندگی مخاطره آمیز

1. Dummy.

بر اساس ضرایب غیراستاندارد رگرسیونی (ضرایب تاثیر) می‌توان از کم و کیف تاثیر هر یک از متغیرهای تحقیق بر احساس امنیت در فضای عمومی صحبت کرد. ضریب مربوط به جنسیت پاسخگویان ($-۷/۸۵$) نشان می‌دهد که با رفتن از میان مردان به میان زنان احساس امنیت در فضای عمومی در میان پاسخگویان با ضریب $۷/۸۵$ کاهش می‌یابد و این تاثیر با توجه به سطح معناداری آزمون t مربوطه، معنادار است. با هر واحد افزایش در میزان تحصیلات پاسخگویان، احساس امنیت آنها با ضریب $۱/۱۷$ و به شکل معناداری افزایش پیدا می‌کند. هر واحد افزایش در سطح سرمایه اجتماعی پاسخگویان، میزان احساس امنیت آنها را با ضریب $۰/۱۳۲$ و به شکل معناداری افزایش داده و سبک زندگی مخاطره‌آمیز نیز با هر واحد افزایش مقدار احساس امنیت در فضای عمومی را با ضریب $۰/۱۱۴$ و به شکل معناداری افزایش می‌دهد. البته، با توجه به سطح معناداری مربوطه به این ضریب ($۰/۰۴۴$) که نزدیک به سطح قراردادی $۰/۰۵$ معناداری است)، بایستی در مورد تاثیر این متغیر بر متغیر وابسته تحقیق، شرط احتیاط را نگه داشت. می‌توان گفت افرادی که دارای سبک زندگی مخاطره‌آمیزتر بوده‌اند، به شکل معناداری نسبت به افرادی که چنین سبک زندگی نداشته‌اند، در فضای عمومی احساس امنیت بالاتری را گزارش کرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی احساس امنیت در حوزه عمومی با تأکید بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز انجام شد. در این مسیر علاوه بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز، رابطه برخی از متغیرهای مورد تأکید در نظریه‌ها و تحقیقات پیشین نیز با احساس امنیت مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که در فضاهای عمومی، مردان در مقایسه با زنان،

احساس امنیت بیشتری دارند. این یافته متناسب با یافته‌های اندرو لیداکیس و کاندوس (۲۰۱۲) و بهیان (۱۳۹۲) است. همچنین در زمینه سبک زندگی مخاطره‌آمیز بین زنان و مردان تفاوت وجود دارد و مردان سبک زندگی مخاطره‌آمیزتری دارند. این نتایج متناسب با تحقیقات علیزاده اقدم (۱۳۹۰)، خسروی و همکاران (۱۳۸۵)، کامپو آریاس (۲۰۰۸)، بینا (۲۰۰۶) است. به نظر می‌رسد مردان با توجه به انتظارات اجتماعی و برخورداری از منابع بیشتر، راحت‌تر می‌توانند با عوامل عدم امنیت در فضای عمومی ارتباط برقرار کنند. علاوه بر جنسیت، سن نیز با احساس امنیت رابطه مثبت دارد. این یافته که متناسب با نتایج تحقیق اندرو لیداکیس (۲۰۱۲)، بهیان (۱۳۹۲)، بیات (۱۳۸۸) بوده، حاکی از آن است که افراد مسن‌تر، به دلیل برخورداری از تجربه بالاتر و امکان مدیریت موقعیت خود در فضاهای عمومی کمتر احساس ناامنی می‌کنند.

یافته‌ها نشان داد افرادی که سبک زندگی مخاطره‌آمیزی دارند، احساس امنیت بیشتری را احساس می‌کنند. این یافته حاکی از این است که کسانی که رفتارهای پرخطر دارند و برای زیر پا گذاشتن هنجارها و انتظارات اجتماعی آمادگی بیشتری دارند، کمتر نگران امنیت خود و دیگران در فضاهای عمومی هستند. با وجود این که چنین کنش‌گرانی ممکن است خود قربانی شوند، نوعی اطمینان را در فضاهای عمومی احساس می‌کنند. از دیگر یافته‌های این پژوهش رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت است. افرادی که سرمایه اجتماعی بالایی دارند، امنیت بیشتری را احساس می‌کنند. این یافته تحقیق متناسب با تحقیق امین بیدختی (۱۳۹۱) است که در تفسیر آن باید گفت که سرمایه اجتماعی و برخورداری از شبکه روابط و اعتماد اجتماعی بالا، نوعی احساس اطمینان به همراه می‌آورد. کنش‌گران اجتماعی دارای سرمایه اجتماعی

بالا، هم از مهارت لازم برای مدیریت خویش و موقعیت‌های کنش برخوردارند و هم به سرمایه خود به عنوان منبعی مهم برای مقابله با شرایط اضطرار و ناامنی می‌نگرند. از این رو احساس امنیت در آنها افزایش می‌یابد.

همچنین رابطه بین دینداری و احساس امنیت مورد تأیید قرار گرفت. این فرضیه متناسب با نتایج تحقیق احمدی (۱۳۹۲) است. کسانی که سطح بالاتری از دینداری را گزارش کرده‌اند، احساس امنیت کمتری در فضاهای عمومی دارند. این یافته به نظر می‌رسد به دلیل انتظار زیاد افراد دیندار در فضاهای عمومی است. این کنش‌گران، به دلیل این که خود پایبندی بسیاری به هنجارها دارند، ممکن است هر گونه ناهنجاری در فضاهای عمومی را نشانی از عدم امنیت تلقی کنند.

در مورد نقش سبک زندگی مخاطره‌آمیز در احساس امنیت، بر اساس نتایج تحلیل چندمتغیره، می‌توان گفت که این متغیر در مقایسه با متغیرهای دیگر مانند جنسیت، تحصیلات و سرمایه اجتماعی از اهمیت کمتری برخوردار است. بنابراین هرچند می‌توان گفت که نقش متغیرهایی چون جنس، سرمایه اجتماعی و تحصیلات در مقایسه با سبک زندگی مخاطره‌آمیز نقش پررنگ تری در تبیین تغییرات احساس امنیت دارند.

در پایان باید گفت که رابطه مثبت بین سبک زندگی مخاطره‌آمیز و احساس امنیت می‌تواند حاکی از فقدان قابل توجه احساس امنیت در فضاهای عمومی باشد. به نظر می‌رسد این وضعیت ناشی از ضعف نظارت‌های رسمی و غیررسمی در چنین فضاهایی است. افزایش مشارکت شهروندان در فرایندهای نظارت غیررسمی و افزایش هزینه رفتارهای مخاطره‌آمیز در فضاهای عمومی می‌تواند منجر به افزایش احساس امنیت

شهروندانی شود که سبک زندگی بهنجاری دارند و از احساس امنیت شهروندانی که سبک زندگی مخاطره‌آمیز دارند، بکاهد.

منابع

- احمدی، سیروس (۱۳۹۱)، «بررسی رابطه احساس بی‌نظمی و احساس ناامنی در بین شهروندان یاسوج». *پژوهش راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، سال ۱، شماره ۳: صص ۶۳-۸۰.
- احمدی، محمد و علی‌رضا کلدی (۱۳۹۲)، «احساس امنیت اجتماعی زنان و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن؛ شهر سندج» فصل‌نامه *رفاه اجتماعی*، سال ۱۳، شماره ۴۹: صص ۶۵-۸۲.
- استاجی، رؤیا، رؤیا اکبرزاده، موسی‌الرضا تدین‌فر، فاطمه رهنما، رقیه زردشت و لادن نجار (۱۳۸۵)، «بررسی سبک زندگی در ساکنان شهر سبزوار». *مجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی سبزوار*، دوره ۱۳، شماره ۳: صص ۱۴۳-۱۲۰.
- استون، وندی و هیوز، جودی (۱۳۸۷)، *ماهیت و توزیع سرمایه اجتماعی، در مبانی مفهومی سرمایه اجتماعی*، محمد مهدی شجاعی باغبینی و همکاران (گردآورنده و مترجم). تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- افشار، زین‌العابدین (۱۳۸۵)، *امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران.
- باکاک، رابرت (۱۳۸۱)، *مصرف*. ترجمه خسرو صبری، تهران: شیرازه.
- بهیان، شاپور (۱۳۹۲)، «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهرها». *مجله مطالعات جامعه‌شناسی شهری*، سال ۳، شماره ۶: صص ۱۲۲-۱۰۳.
- بوستانی، داریوش (۱۳۹۰)، «سرمایه اجتماعی و رفتار پرخطر». *مجله علوم*

- اجتماعی، سال ۲، شماره ۳: صص ۱۱-۳۱.
- بیات، بهرام (۱۳۸۷)، «تبیین جامعه‌شناختی احساس امنیت در بین شهروندان تهرانی». دو فصل‌نامه علوم اجتماعی، شماره ۳۵: صص ۲۴-۴۳.
 - تقی‌لو، فرامرز (۱۳۸۵)، «بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی». فصل‌نامه مطالعات راهبردی، شماره ۳۲: صص ۲۳۹-۲۵۸.
 - جهانگیری، جهانگیر (۱۳۹۲)، «بررسی عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان». پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال ۲، شماره ۶: صص ۴۱-۵۵.
 - حشمت یغمایی، محمدتقی (۱۳۸۰)، دینداری نوجوانان و عوامل مؤثر بر آن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
 - خسروی، زهره؛ علیرضا کیامنش، شکره‌السادات بنی‌جمالی و زهرا نیک‌منش (۱۳۸۶)، «بررسی کیفی نقش عملکرد خانواده در بروز رفتارهای مخاطره‌آمیز نوجوانان». مطالعات روان‌شناختی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دوره ۳، شماره ۴: صص ۴۵-۶۸.
 - دلاور، علی (۱۳۸۴)، ساخت و هنجاریابی شاخص‌های احساس امنیت در تهران، مرکز تحقیقات کاربردی طرح و برنامه ناجا.
 - شارع‌پور، محمود (۱۳۸۹)، «تحلیل جنسیتی تصادف با تأکید بر مفهوم سبک زندگی سالم». زن در توسعه و سیاست، دوره ۸، شماره ۲: صص ۹۲-۶۹.
 - صفاری‌نیا، مجید (۱۳۹۰)، «پیش‌بینی رفتارهای مخاطره‌آمیز در نوجوانان و بررسی رابطه آن با منبع کنترل و سبک‌های تصمیم‌گیری». پژوهش‌های روان‌شناختی اجتماعی، دوره ۲، شماره ۶: صص ۳۵-۵۶.

- علیزاده اقدم، محمدباقر (۱۳۹۰)، «سبک زندگی فرهنگی رانندگان ابزار برای تبیین رفتار ترافیکی آنها». فصل‌نامه راهور، سال ۸، شماره ۱۵: صص ۲۱-۴۰.
- فاضلی، محمد (۱۳۸۲)، *مصرف و سبک زندگی*، تهران: صبح صادق.
- فرهادپور، رقیه (۱۳۹۱)، «بررسی ادراک شهروندان از احساس امنیت و عوامل مؤثر بر آن در استان خراسان جنوبی». فصل‌نامه *دانش انتظامی خراسان جنوبی*، سال ۲، شماره ۱: صص ۹-۲۸.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷)، *پیامدهای مدرنیت*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز.
- _____ (۱۳۷۸)، *تجدد و تشخیص، جامعه و هویت شخصی در عصر جدید*، ترجمه ناصر موفقیان، تهران: نشر نی.
- مدیری، آتوسا (۱۳۸۵)، «جرم، خشونت و احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر». فصل‌نامه *رفاه اجتماعی*، سال ۶، شماره ۲۲: صص ۴۹-۶۹.
- نبوی، سید عبدالحسین؛ حسین زاده، علی حسین؛ حسینی، سیده‌هاجر (۱۳۸۷)، «مطالعه بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر اهواز». *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، سال ۱، شماره ۳: صص ۶۵-۸۳.
- هابز، گراهام (۱۳۸۷)، *سرمایه اجتماعی چیست، در مبنای مفهومی سرمایه اجتماعی*، محمد مهدی شجاعی باغینی و همکاران (گردآورنده و مترجم). تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- Abel, T. & Wiliam C. (1997), *Conceptualizing contemporary health*

lifestyle: moving beyond Weber, Sociological Quarterly, vol. 38, N. 2, pp121-142.

- Androulidaskis, I. & Kandus G. (2012), *Feeling Secure vs. Being Secure the Mobile Phone User Case. Global Security, Safety and Sustainability & Democratic Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering*, vol. 99, pp. 212-219.
- Bina, M. & Graziano, F. (2006), *Risky driving and lifestyles in adolescence*, Accident Analysis & Prevention, Vol. 38(3) pp. 472–481.
- Evans, D. (2011), *Re- examination of the relationship between religion and crime*, Journal of Religion and university, Vol. 23, pp. 400-414.
- Krcmar, M. Greene, K. (2000), *Connections between Violent Television Exposure and Adolescent Risk Taking*, Media Psychology. Vol. 2 (3) pp 195 - 217.
- Lindstrom. M. (2008), *Social capital anticipated ethnic discrimination and self-reported psychological health, A population-based study*, Social Science and Medicine, 66(1), pp. 1-13.
- Theodore V. C., Margaret D. C. Keith, H. Denise R. E. Robert C. K. Harry L. and Wayne T. (2008), *Demographics and Risky Lifestyle Behaviors Associated with Willingness to Risk Sexually Transmitted Infection in Air Force Recruits*, American Journal of Health, Vol. 22(3), pp. 164-167.